Η πλημμύρα του Ευξείνου Πόντου

Αναφέρθηκε ήδη ότι συνήθως ο πρώτος άνθρωπος δεν άρεσε στον δημιουργό του, οπότε τον κατέστρεφε κι έπλαθε άλλον. Συνηθέστερος τρόπος αφανισμού ήταν ένας κατακλυσμός. Γύρω από το θέμα αυτό (του κατακλυσμού) αναπτύχθηκε από την αρχαιότητα μεγάλη φιλολογία που διαρκεί ως τις μέρες μας. Στα 1999, με οδηγό ένα βιβλίο των Αμερικανών γεωλόγων Ουίλιαμ Ράιαν και Ουόλτερ Πίτμαν για τον «Κατακλυσμό του Νώε», ο ωκεανογράφος Ρόμπερτ Μπάλαρντ οδηγήθηκε στον Εύξεινο Πόντο, εντόπισε μια πανάρχαιη και τώρα βυθισμένη ακτογραμμή κι επιβεβαίωσε έτσι την παγιωμένη άποψη για τις γεωλογικές μεταμορφώσεις της περιοχής. Πρόσθεσε όμως ότι η αποστολή του κατέληξε στο συμπέρασμα πως όντως ο κατακλυσμός του Νώε υπήρξε και πως ταυτίζεται με τα γεωλογικά γεγονότα της Μαύρης Θάλασσας. Συμπέρασμα αυθαίρετο καθώς υπήρξαν όχι ένας αλλά πολλοί κατακλυσμοί, ενώ παραμένει άγνωστο αν κάποιος από αυτούς (και ποιος απ' όλους) ήταν πραγματικά «του Νώε».

Τα γεγονότα που περιγράφει ο Μπάλαρντ, τα τοποθετεί στα 7.600 χρόνια πριν από την εποχή μας. Τα είχε περιγράψει (πολύ πριν από το 1970) και ο Έλληνας καθηγητής Ιωάννης Μελέντης, τοποθετώντας τα στα 12.000 χρόνια πριν από την εποχή μας: «Την εποχή των παγετώνων, η επιφάνεια της Μεσογείου βρισκόταν γύρω στα διακόσια μέτρα χαμηλότερα από εκεί που βρίσκεται σήμερα. Ο Εύξεινος Πόντος δεν ήταν παρά μια λεκάνη, στην οποία έχυναν τα νερά τους ο Δούναβης, ο Δνείπερος και ο Ντον. Ανάμεσα στον Εύξεινο και το Αιγαίο, στη θέση του Βοσπόρου, μια ακόμα λίμνη υπήρχε. Όταν έλιωσαν οι πάγοι, η στάθμη της Μεσογείου άρχισε ν' ανεβαίνει, η θάλασσα απλωνόταν «κατακτώντας» την ξηρά. Πρώτα «κυρίευσε» τον Βόσπορο κι έπειτα έφτασε ως τον Εύξεινο, του οποίου η επιφάνεια βρισκόταν «χαμηλότερα».

Το τι έγινε τότε, το περιγράφει ο Ρόμπερτ Μπάλαρντ: «Επί δύο χρόνια και κάθε μέρα, δέκα κυβικά χιλιόμετρα θαλασσινού νερού χύνονταν με ορμή 10.000 καταρρακτών του Νιαγάρα και πλημμύριζαν τα πάντα». Όσοι έμεναν στις παραλίες της πρώην λίμνης που ξεχείλιζε με ραγδαίους ρυθμούς, αφανίστηκαν, ενώ το κακό σταμάτησε, όταν πια η επιφάνεια του Εύξεινου Πόντου έφτασε στο ύψος της επιφάνειας της Μεσογείου. Τα νερά όμως ποτέ δεν έφτασαν στο ύψος της κορφής του Αραράτ, όπου υποτίθεται ότι άραξε η κιβωτός του Νώε. Και 12.000 ή έστω 7.600 χρόνια πριν από την εποχή μας, οι άνθρωποι βρίσκονταν στο στάδιο της Νεολιθικής εποχής, ενώ ο γενάρχης των Εβραίων Αβραάμ υποτίθεται ότι έζησε γύρω στα 2.000 με 1.800 π.Χ. Και καμιά μαρτυρία δεν μπορεί να συνδέσει τον Νώε με την πλημμύρα της Μαύρης Θάλασσας.

Στη Σαμοθράκη και στην Αττική

Στη Σαμοθράκη, στα ιστορικά χρόνια, πίστευαν πως Θράκη και Μικρά Ασία ήταν κάποτε ενωμένες. Όμως, κάποια στιγμή, το στενό του Βοσπόρου σχίστηκε στα δύο κι ορμητικά τα νερά του Εύξεινου Πόντου χύθηκαν στο Αιγαίο και πλημμύρισαν τα νησιά, σε ροή αντίθετη από αυτή που μαρτυρούν τα γεωλογικά ευρήματα. Θρύλοι για μια τεράστια πλημμύρα που κατάστρεψε τα πάντα στη στεριά υπήρχαν και στη Ρόδο, στη Λυδία, στην Ιωνία. Κι ο ήρωας Βελλεροφόντης, όταν βρέθηκε στη Λυκία κι υποχρεώθηκε να κάνει τον έναν άθλο μετά τον άλλο, κάποια στιγμή αγανάκτησε από την τόση αδικία και παρακάλεσε τον Ποσειδώνα να τιμωρήσει τους βασανιστές του. Ο θεός έστειλε τότε ένα τεράστιο κύμα που αφάνισε τα πάντα στην πεδιάδα.

Ο ίδιος θεός έπνιξε και την Αττική. Ήταν τότε που έχασε την πόλη της Αθήνας στον διαγωνισμό του με την Αθηνά. Την πλημμύρα αυτή τη θυμόνταν και στην Αίγυπτο, αν κρίνουμε από τη διήγηση του ιερέα της Νηίθ στον Σόλωνα, όπως την περιγράφει ο Πλάτωνας στους περί Ατλαντίδας διαλόγους του: «Τα χώματα λιώσανε από τον νυχτερινό κατακλυσμό και τον σεισμό. Κι έτσι, όπως παρασύρθηκαν στη θάλασσα, έμειναν στην Αττική μόνον οι γυμνοί βράχοι: Οι λόφοι που και σήμερα σχηματίζουν το λεκανοπέδιο».

Ο Ιππόλυτος στην Τροιζήνα

Στην Τροιζήνα, την πόλη στην απέναντι από την Αττική ακτή του Σαρωνικού, η θύμηση της μεγάλης πλημμύρας από το τεράστιο καταστροφικό κύμα συνδεόταν με την οργή του Θησέα εναντίον του γιου του Ιππόλυτου, όταν τον συκοφάντησε η Φαίδρα. Ο Ευριπίδης βάζει στο στόμα του αγγελιαφόρου την περιγραφή, με είκοσι στίχους στην τραγωδία του, «Ιππόλυτος». Λέει (σε μετάφραση Αθανάσιου Παπαχαρίση):

«Καθώς μπαίναμε σ' ένα έρημο μέρος, υπάρχει πέρα από τούτον τον τόπο ένα περιγιάλι, που απλώνεται πιο προς τον Σαρωνικό. Μια χλαλοή ακούστηκε απ' εδώ, όμοια με βροντή του Δία μεσ' στη γης, κι απόλυσε ένα μούγκρισμα βαρύ, που να τ' ακούς και να τρομάζεις. Ορθά τότε προς τον ουρανό κεφάλι κι αφτιά στύλωσαν τ' άλογα. Κι εμάς δυνατός φόβος μας έπιασε, γιατί δεν ξέραμε από πού ήταν η βοή. Στα θαλασσόδαρτα ακρογιάλια ρίξαμε το μάτι μας κι είδαμε ένα θεόρατο κύμα να φτάνει ως τον ουρανό, τόσο που από το μάτι μου χάθηκαν οι γκρεμοί του Σκίρωνα° κι έκρυβε και τον Ισθμό και το βράχο του Ασκληπιού. Κατόπι φουσκωμένο κι απ' το φουρτούνιασμα της θάλασσας πολύ αφρό χοχλάζοντας τριγύρω του τραβάει προς τ' ακρογιάλι όπου βρισκόταν το τέθριππο αμάξι. Και καθώς χιμούσαν τα νερά και φουρτούνιαζε η θάλασσα, το κύμα ξέρασε ένα ταύρο, άγριο θεριό, που από το μουγκρητό του γέμιζε και φριχτά αντιλαλούσε όλη η γης και για όσους το κοίταζαν τους φαινόταν θέαμα που τα μάτια τους δείλιαζαν να το κοιτούν».

(τελευταία επεξεργασία, 24 Σεπτεμβρίου 2020)